

HARC KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

2018.

2. melléklet

TARTALOM

A településfejlesztési koncepció rövid összefoglalása	4
1. JÖVŐKÉP	4
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	4
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése.....	5
2. CÉLOK	6
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	6
2.1.1. Átfogó fejlesztési célok - figyelembe véve a 2014-2020 időszakra meghatározott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program céljait.....	6
2.1.2. A község átfogó fejlesztési céljai a három alappillér (társadalom, környezet, gazdaság) vonatkozásában.....	7
2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	7
2.2.1. Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése.....	7
2.2.2. Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, a települési környezet fenntartható fejlesztése.....	9
2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	10
2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	11
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	12
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	12
3.1.1. Demográfiai adatok.....	12
3.1.2. Gazdasági adatok	12
3.1.3. Környezeti adatok	12
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	13
3.2.1. Közlekedés.....	13
3.2.2. Új gazdasági területek kijelölése	14
3.2.3. Új lakóterületek kijelölése.....	14
3.2.4. Közintézmények fejlesztése	14
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	15
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	16
4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer.....	16
4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	16

A településfejlesztési koncepció rövid összefoglalása

A készítendő településrendezési tervben szerepeltetendő fejlesztési elképzelések:

- új gazdasági területek helykijelölése;
- új családi házas beépítésre alkalmas lakóterületek helykijelölése;
- önkormányzati intézmények felújítása;
- új regionális kerékpárút betervezése;
- idegenforgalom fejlesztése.

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

- a) Harc község a jövőben jó életminőséget biztosító, a helyi adottságokat figyelembe vevő, identitását megtartó, fenntarthatóan fejlődő településsé kíván válni.
- b) A község hosszútávon a település természeti, kulturális, történelmi értékekben gazdag adottságaira alapozva a helyi társadalom, a gazdaság és a környezet három alappillérére helyezi fejlődési pályáját, és ennek érdekében:
- c) A település a szomszédos településekkel (különösen Kölesd, Zomba, Sióagárd, Szekszárd) jó viszonyt ápol és együttműködik.
- d) A település részleges alapfokú funkciókkal rendelkezik, amelyeket folyamatosan tovább fejleszt az oktatás-nevelés, az egészségügy, a szociális szolgáltatások, a közigazgatás, a település identitását, közösségi életét segítő funkciók területén.
- e) A 65. számú főút belterületet érintő szakasza kiváltásának szorgalmazásával a lakóterületeit élhetőbbé és biztonságosabbá kívánja tenni.
- f) Az Önkormányzat a munkahelyteremtő, és a helyi adottságokon alapuló vállalkozások működését lehetőségei szerint segíti. A gazdaságból származó adóbevételekből az Önkormányzat települési célokat valósít meg.
- g) Az idegenforgalom fejlesztését az épített örökség bemutatására, a Sió mentén tervezett kerékpáros turizmusra és a Sió mentén tervezett vízi turizmusra kívánja építeni.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési elvek az Országos Területfejlesztési Koncepció alapján kerültek meghatározásra:

a) Szubszidiaritás és decentralizáció

A szubszidiaritás és decentralizáció elve alapján a területpolitikában egy térség fejlesztését azon a legalacsonyabb területi szinten kell kialakítani és végrehajtani, ahol a feladat elvégzéséhez a legtöbb információ áll rendelkezésre, és a legtöbb érdek kapcsolódik a feladat megvalósításához.

b) Térségi és táji szemlélet, valós térszerveződések követése

A településfejlesztés intézkedéseinek hatása nemcsak a település közigazgatási határain belül érződhet, hanem a térséget, valamint a tájat is befolyásolhatja. A táji és természeti környezeti elemek által meghatározott és a társadalmi gazdasági tevékenységek által alakított területi rendszerek, melyekben az egyes tájalkotó elemeket (domborzat, talaj, vízrajz, növény és állatvilág, társadalom) érintő beavatkozások kihatással vannak a többi elemre is, valamint a helyi gazdasági és társadalmi tevékenységeket is befolyásolják. Ezért a fejlesztések során a beavatkozás célterületét érintő tájak sajátosságait, változásait, működési mechanizmusát is figyelembe kell venni.

c) Fenntarthatóság elve

A fejlesztési beavatkozások esetében a fejlesztések alapját adó erőforrás gazdálkodás nem veszélyeztetheti a jövő generációinak esélyét arra, hogy szükségleteiket biztonságosan kielégítsék. A fenntartható települési rendszerekben a helyi gazdasági folyamatok nem veszélyeztetik a helyi természeti és épített környezetet, nem okozzák az erőforrások kimerülését.

d) Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

A településfejlesztési politikának fokozottan figyelembe kell vennie a nemzeti, térségi szintű gazdasági, társadalmi törekvéseket a fejlesztéseknél. A helyi adottságokon alapuló cselekvési terveket kell alkotni, nem elegendő a már bekövetkezett változásokra fogalmazni meg válaszintézkedéseket. A fejlesztéseknek az átfogó jövőkép megvalósulását kell segíteniük, egymásra épülő intézkedések láncolatát alkotva.

e) Hatékonyság és koncentráció

A településfejlesztési koncepció a hatékonyság elvének érvényesítésére törekszik a legkritikusabb pontokon történő, leghatékonyabb beavatkozás érdekében.

f) Nyilvánosság, partnerség

A nyilvánosság és a közösségi részvétel a településfejlesztési ügyek terén korunkban egyre nagyobb hangsúlyt kap. A településfejlesztési koncepció tartalmát a lakossággal és a helyi gazdasági szereplőkkel egyeztetni kell, aminek menetét a partnerség rendje szabályozza.

g) Átláthatóság, monitoring és értékelés

A településfejlesztés egy állandó folyamat, mely csak a települési közösség akaratával egységben valósítható meg, folyamatos értékelések mellett.

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A település átfogó fejlesztését szolgáló céljai a megalapozó vizsgálatban meghatározott adottságok ismeretében kerültek meghatározásra.

Elsődleges cél az életminőség javítása, a település népességmegtartó képességének fejlesztése, a természeti és kulturális erőforrásokkal történő harmonikus gazdálkodás, a táji, települési hagyományokra építkezés, a természeti környezet értékeinek megőrzése.

2.1.1. Átfogó fejlesztési célok - figyelembe véve a 2014-2020 időszakra meghatározott Terület- és Településfejlesztési Operatív Program céljait

a) Térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítése:

- Helyi- és térségi erőforrások hasznosítása, gazdagítása (gazdaságfejlesztés);
- A város (Szekszárd) és a városkörnyék együttműködésének javítása;
- A térség foglalkoztatási potenciáljának bővítése;
- Térségi szinten fontos ágazatok (mezőgazdaság, ipar, idegenforgalom) fejlesztése.

b) Élhető és az üzleti szereplők számára vonzó település kialakítása:

- Lakókörnyezet minőségének javítása;
- Környezeti, egészségügyi paraméterek javítása;
- Fizikai aktivitást szolgáló rekreációs lehetőségek kínálatának bővítése;
- Napi tevékenységek ellátását szolgáló, helyi igényekre szabott közlekedési és egyéb közszolgáltatási tevékenységek biztosítása;
- Munkavállalókat és a munkába járást támogató települési környezet, infrastruktúra, közszolgáltatás működtetése;
- A gyermekvállalási kedv fokozása (pl. gyermek- és családbarát közterületi és közszolgáltatási beavatkozásokkal);
- Egészséges szabadidő eltöltés feltétel-rendszerének biztosítása;
- Önkormányzati egészségügyi szolgáltatás fejlesztése.

c) Helyi közösségek megerősítése és öngondoskodó képességük javítása:

Átfogó cél, hogy a helyi társadalom képes legyen kialakítani a saját jövőképét, feltárni belső erőforrásait, és megvalósítani az ezekre épülő fejlesztéseket.

Célok:

- A közösség-vezérelt helyi fejlesztések támogatása;
- A vidéki és városi közösségek partnerségi kapcsolatának elősegítése, erősítése;
- A község lakóinak és szervezeteinek a gazdasági és társadalmi életbe való hatékony bekapcsolódásának elősegítése, ösztönzése.

2.1.2. A község átfogó fejlesztési céljai a három alappillér (társadalom, környezet, gazdaság) vonatkozásában

a) Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése

A népesség országos jelenségnek számító fogyásának megállítása, a tendencia megfordítása az Önkormányzat fő céljai közé tartozik. Ennek érdekében meg kell őrizni a meglévő ellátásokat és szolgáltatásokat és emelni ezek színvonalát mind az oktatás, egészségügyi és szociális ellátás, igazgatás, és közművelődés területén.

Fontos célkitűzés a település kulturális értékeinek megőrzése és minél szélesebb körben történő bemutatása.

b) Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, fenntartható fejlesztése

A település természeti- és épített környezeti értékekben gazdag, amelyet meg kell óvni. A fenntartható fejlesztés elveinek figyelembe vételével a természeti értékeket bemutatathatóvá kell tenni. Az épített örökség emlékeinél a bemutatathatóság mellett az építészeti értékeket megtartó funkciók (lakó-, turisztikai) megtalálása és megvalósítása is fontos.

A települési környezet javításának egyik fontos területe az infrastruktúra fejlesztése.

A település energiagazdálkodásának optimalizálása érdekében a környezetbarát megújuló energetikai rendszerek elterjedését segíteni kell a településen.

c) Gazdaság: A helyi gazdaság fejlesztése

A népességmegtartó képesség javítása szempontjából legfontosabb a munkahelyek teremtése helyben, egyrészt közvetlenül az önkormányzat által, másrészt a versenypiaci szereplők támogatásával.

A település természeti, épített, kulturális értékeire alapozva cél a turizmusba történő egyre intenzívebb bekapcsolódás.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

2.2.1. Társadalom: A település népességének megtartása, életszínvonalának növelése

a) Alapellátás fejlesztésére, egészségügy fejlesztésére irányuló javaslatok:

- A megfelelő színvonalú egészségügyi alapellátás biztosítása, valamint az egészségügyi infrastruktúra (épület és eszközállomány) fejlesztése.
- Egészséget befolyásoló tényezőkről szakmai programok, tájékoztatók tartása (pl. táplálkozásról, dohányzásról, mentális egészségről, tudatmódosító szerek használatáról).
- A helyi alapellátásban dolgozók bevonásával települési egészségterv elkészítése.
- Szűrővizsgálatok elérésének lehetővé tétele helyben, vagy környékbeli településen.
- Az egészségügyben dolgozók számára kedvező foglalkoztatási feltételek biztosítása.

b) A település népességmegtartó erejének fokozására irányuló javaslatok:

- A helyben foglalkoztatás, az alapellátás biztosítása, az életminőség javítása, más településeken található munkahelyek jó megközelíthetősége (tömegközlekedés) - a lakosság helyben maradását segítő fejlesztések.
- A helyben történő foglalkoztatásra, valamint Szekszárd közelségére alapozva minőségi lakóterületek, zöldterületek, játszóterek kialakítása, amely segíti a családok letelepedését.
- A család és a munkahely összehangolását segítő gyermekjóléti és szociális nappali szolgáltatások infrastruktúrájának további kialakítása, fejlesztése (pl. bölcsőde, családi napközi). Ennek fejlesztése történhet helyben, illetve más településsel, településekkel társulva.
- A megyeszékhely közelsége miatt növekedhet a községben leteleplők száma, ezért új lakótelkek kialakítása javasolt.

c) Oktatás, kultúra, humán infrastruktúra fejlesztésére irányuló javaslatok:

- Az oktatási létesítmények és háttéreszközök folyamatos fejlesztése.
- Az általános iskola és az óvoda színvonalának folyamatos emelése, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés, valamint a környezettudatosság elveit figyelembe véve.
- A községi könyvtár és eMagyarország Pont színvonalának, kínálatának fejlesztése eszközbeszerzéssel, programok szervezésével.
- Faluház felszereltségének fejlesztése a helyi közösségi és ifjúsági aktivitás feltételeinek javítása érdekében.
- A település és a környék természeti és épített környezeti értékeinek, a helyi hagyományok, a település történetének bemutatása, ismertetése elsősorban a fiataloknak szervezett programokkal.
- A szakképzett munkaerő helyben tartását segítő intézkedések megtétele.
- A civil szervezetek működésének, tevékenységének összehangolása.

d) Szociális szolgáltatások fejlesztésére irányuló javaslatok:

- A szociális ellátás színvonalának fejlesztése a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása terén.
- Az időskorúak ellátási rendszerének javítása, a házi segítségnyújtás fejlesztése.
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kialakítása.
- Képzések szervezése, tanfolyamok elérhetővé tétele szükséges a tartósan munkanélküliek, hátrányos helyzetűek számára.

2.2.2. Környezet: A természeti és épített környezet megóvása, a települési környezet fenntartható fejlesztése

- a) A környezetvédelemre, természetvédelemre és az épített környezet védelmére irányuló javaslatok:
- A zavaró hatású gazdasági tevékenységek megfelelő védőtávolságának biztosítása településrendezési eszközökkel.
 - A szakszerűtlenül megépített, bizonytalan szigetelésű szikkasztók, szennyvíztárolók megszüntetése.
 - A szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése a település teljes területén.
 - A külterületi utak megerősítése, a vízelvezetés megoldása.
 - A helyi védelem alatt álló természeti és épített objektumok megóvása.
 - A külterület tájképi értékeinek megőrzése, a helyi védelemre érdemes természeti területek, értékek feltérképezése, védelem alá helyezése.
 - A klímaváltozás kedvezőtlen hatásait csökkentő helyi alkalmazkodási stratégiák meghatározása (zöldterület fejlesztési program, helyi termék előállítás és fogyasztás elősegítése, házi komposztálás és csapadékvíz gyűjtés lehetőségének biztosítása, talajvédő fölművelési módszerek népszerűsítése).
- b) A lakosság életkörülményeinek folyamatos javítására irányuló javaslatok:
- A munkába járás infrastrukturális feltételeinek biztosítása gyakori helyközi járatok, akadálymentes várakozóhelyek kialakításával.
 - Akadálymentesített közösségi- és sportlétesítmények, valamint közterületek kialakítása.
 - Közbiztonság javítása a polgárőrség és rendőrség együttes segítségével.
 - A közterületek, parkok, települési zöldfelületek folyamatos karbantartása, fejlesztése.
 - A belterületi utak burkolatainak megerősítése, kialakítása, járdák létesítése szükség szerint.
- c) A település esztétikusabbá tételére irányuló javaslatok:
- A település életében meghatározó, köztulajdonban lévő tárgyi, építészeti, műemléki vagy helyi védettség alatt álló értékek igény szerinti értékmegőrző külső felújítása, fejlesztése.
 - A közigazgatási és közszolgáltatási funkciót ellátó épületek (általános iskola, óvoda, művelődési ház) jó karban tartása, új községháza építése.
 - A településen található természeti és épített örökség megóvása.

2.2.3. Gazdaság: A helyi gazdaság fejlesztése

- a) Munkahely-teremtésre, gazdaságfejlesztésre, a helyben foglalkoztatottság növelésére, tartós munkanélküliség kialakulásának megakadályozására irányuló javaslatok
- A meglévő gazdasági környezetben a vállalkozások működésének segítése.
 - Új vállalkozások számára új gazdasági területek kijelölésével letelepedési lehetőség biztosítása.
 - A gazdasági területeken a helyi sajátosságokon alapuló mezőgazdasági, valamint a nem zavaró gazdasági tevékenységek megtelepedésének ösztönzése.

b) A mezőgazdaság fejlesztése

- Az időjárástól független, egész évben használható külterületi utak kiépítésével, a hiányzó infrastruktúra kialakításával a termelési lehetőségek javítandók.
- A termelőket összefogó, érdekeiket a természetben, tárolásban, szállításban és az értékesítésben képviselő és segítő szervezet (szövetkezet) létrehozása.
- A nagytáblás mezőgazdasági területek mellett a kiskertek művelésének ösztönzése helyi „kézműves” termékek előállítására céljából.
- A termőföldeken a piac által keresett termények termesztése.
- A belvízveszélyes területek extenzív állattartás céljára hasznosítandók.
- A nagytáblás mezőgazdasági művelés esetében törekedni kell a piaci igényekhez alkalmazkodó, sokszínű növénykultúra kialakítására.
- Növénytermesztésnél a kertészeti kultúrák (gyümölcs-, zöldségtermesztés) fejlesztése támogatandó. A településrendezési eszközökben a fenntartható fejlesztés figyelembe vételével a tevékenységhez szükséges építési feltételek meghatározása.

c) A turizmus fejlesztése

- A helyi és a környékbeli látványosságok között tanösvények, kerékpárutak kialakítása külön program alapján.
- Helyi szálláshelyek (falusi turizmus) és programkínálat bővítése, a résztvevők segítése.
- Településmarketing erősítése, amely tudatosan és szervezeten dolgozza ki a települési célokat, elképzeléseket a turizmus területén is: a település és környékét bemutató népszerűsítő kiadványok készítése, az interneten való folyamatos megjelenés biztosítása.
- A Sió Projekt keretében létesülő kikötő környékének külön program szerinti fejlesztése.

2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A település prognosztizált jövőképe a településfejlesztési elveken nyugvó átfogó, illetve részcélok megfogalmazásával teljesülhet. A község településfejlesztési koncepciójának célrendszere illeszkedik a település megalapozó vizsgálatában feltárt adottságokhoz.

Az önkormányzat a szubszidiaritás elvét alkalmazva kötelező feladatain túlmenően a helyi közösség életminőségét javító intézkedéseket a lakosság részvételével, véleményének bevonásával dolgozta ki. A célok megvalósítása is ezen az elven történik. A műszaki jellegű fejlesztések megvalósítása helyi vállalkozások bevonásával munkahely-teremtést, valamint a megvalósított fejlesztéshez való szorosabb kötődést eredményezhet a lakosság körében.

A település közigazgatási határain túlnyúló fejlesztéseknél a térség és a táj adottságait figyelembe kell venni. A településen túlmutató műszaki fejlesztéseknél - pl. kerékpárút, országos közút, Sió vízi út - már a fejlesztési elképzeléseknél, a településrendezési eszközök készítésénél fontos a térségi szempontok figyelembe vétele, a földrajzi adottságok figyelembevétele, a környező települések hasonló jellegű fejlesztési elképzeléseinek kellő ismerete.

A településfejlesztésben a partnerség elvének is érvényesülnie kell. A településfejlesztési koncepció egyeztetésénél a jogszabályban meghatározott államigazgatási szervek megkeresése mellett a partnerség rendje alapján fontos a helyi társadalom, a civil szervezetek megkeresése, tájékoztatása.

A településfejlesztési koncepcióban szereplő célok, részcélok megvalósulását, a fejlesztési elképzelések aktualizálását az önkormányzatnak célszerű kellő gyakorisággal (lehetőség szerint akár évente) értékelnie.

2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

a) Belterület (történelmi településrész és új településrész)

A „Társadalom” fejezetben megfogalmazott átfogó fejlesztési célok és az ahhoz kapcsolódó részcélok: az oktatás, kultúra, humán infrastruktúra, a szociális szolgáltatások, az alapellátás, az egészségügy fejlesztése, a népességnövekedés elősegítése, a település népességmegtartó erejének fokozása (lásd részletesen: 2.2.1. a), b), c), d) pontok) a község belterületét érintik és ott valósítandók meg. A belterületen található a település intézményei és azon a közösségi épületek, terek, ahol a fenti részcélok megvalósítása értelmezhető.

A természeti és épített környezet megóvásához, a települési környezet fenntartható fejlesztéséhez rendelt részcélok zöme is a belterületen valósítható meg, különös tekintettel a település esztétikusabbá tételére és a lakosság életkörülményeinek javítására vonatkozóan. (lásd részletesen: 2.2.2. b), c) pontok).

A helyi gazdaság fejlesztésére irányuló részcélok közül a nem zavaró gazdasági tevékenységek megtelepedése a cél, amelyek a helyi sajátosságokon alapulnak.

A 2.2.3. c) pontokban foglalt részcélok teljesítésével a turizmus fejleszthető a belterületen is, amely a gazdaság egyéb ágazatai mellett egyre nagyobb szerepet kap. Az értékes épített örökség bemutatása, látogathatóvá tétele javasolt (pl. tájház).

b) Külterület

A külterületen élő lakosság számára is biztosítani kell az emberhez méltó életfeltételeket, környezetet. Az oktatás, kultúra, humán infrastruktúra, a szociális szolgáltatások, az egészségügy fejlesztésére vonatkozó részcélok belterületen valósulnak meg, de lehetővé kell tenni a külterületen élők számára is azok elérhetőségét, használatát.

A külterületek vonatkozásában fontos az egyedülálló idők rendszeres segítésére a falugondnoki szolgálat fenntartása, fejlesztése.

A külterület nagy részét termőföldek alkotják, amelyek a mezőgazdaság, mint a település egyik legjelentősebb gazdasági ágazatának alapjául szolgálnak.

A 2.2.3. b) pont a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló részcélokat fogalmazza meg, amelynek nagy része a külterületen valósítható meg.

A munkahelyteremtés, gazdaságfejlesztés, a helyben foglalkoztatottság növelése, jövedelemszerzési lehetőségek megteremtése, mint rész cél (lásd részletesen: 2.2.3. a) pont) a külterületi meglévő és tervezett gazdasági területek esetében is megvalósítandó.

Környezetvédelem, természetvédelem, épített környezet védelme

A településrészen a még megtalálható szakszerűtlen, szivárgó szennyvíztárolók feltérképezése, megszüntetése szükséges. A természetvédelem szempontjából frekvenciált területeken a környezetkímélő gazdálkodást kell előtérbe helyezni.

A külterületen élő lakosság életkörülményeinek folyamatos javítása

A külterületen élő lakosság számára az útburkolatok rendbetétele, egészséges ivóvíz biztosítása szükséges.

A településrész esztétikusabbá tétele

A janyapusztai állattartó telepet védőfásítással javasolt körülvenni.

Turizmus fejlesztése

A turizmus palettájának színesítésére a szőlőhegyi és a Sió menti területek kínálnak lehetőséget.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A fejezetre vonatkozó részletes adatokat a településfejlesztési koncepció mellékletét képező „**Harc község megalapozó vizsgálata a településfejlesztési koncepcióhoz 2018.**” című anyag tartalmazza.

3.1.1. Demográfiai adatok

A község lakónépességének alakulása:

Év	1941	1949	1960	1970	1980	1990	2001	2011	2017
Fő	870	965	881	797	675	656	896	901	878

Országos tendencia a népesség fogyása, a társadalom elöregedése, ez alól Harc község ritka kivétel. A település megyeszékhely-közeli fekvése abban érezteti hatását, hogy az utóbbi évtizedekben a betelepülőknek köszönhetően nőtt a népesség száma.

A népességnövekedés mind gazdasági, mind pedig társadalmi szempontból pozitív hatásokkal jár.

3.1.2. Gazdasági adatok

A helyben élő aktív keresők zöme a közeli Szekszárdra, valamint Paksra ingázik dolgozni, csak kisebb hányaduk talál helyben munkalehetőséget.

A legnagyobb helyi foglalkoztató az Önkormányzat 10 fővel. Az oktatási intézményben 2 fő dolgozik. A mezőgazdaságban 10-12 család talál megélhetést. Az ipari és szolgáltatóipari szektorba 5 helyi kisvállalkozás sorolható:

- Anto Bt. (autó-alkatrész kereskedés, fuvarozás, TŰZÉP)
- Alisca Delta Kft. (használt-autó kereskedés)
- Harc-Kocsi 2000 Kft. (gépjármű-javítás)
- Kar-Porta Bt. (autó-alkatrész kereskedelem)
- Brill Pálinkaház Kft.

A kiskereskedelmi ellátást egy ABC és két kisbolt biztosítja.

A vendéglátási igényeket a Diófa csárda elégíti ki.

3.1.3. Környezeti adatok

a) Elhelyezkedés, közlekedés

A település Tolna megyében, Szekszárdtól 12 km, Pakstól 39 km, Bonyhádtól 21 km, Péctől 60 km távolságban található.

A település közúti kapcsolatai kifejezetten jónak mondhatóak, a 6. sz. I. rendű főút 4 km-en belül elérhető, a 65.sz. Szekszárd-Siófok közti II. rendű főút pedig áthalad a községen.

A község területén a 6317. számú Harc-Kölesd-Sárszentlőrinc-(-Simontornya) összekötő út biztosítja a Harctól északra fekvő települések közötti kapcsolatát a megyeszékhely irányába.

A település vasúti kapcsolattal legközelebb Szekszárdon rendelkezik.

A település külterületét nagy arányban szántóterületek alkotják, amelyek a mezőgazdasági tevékenységek alapjául szolgálnak.

b) Épített környezet

A település épületállományának nagy részét a családi házas lakóingatlanok teszik ki. Az épületállomány többi részét az intézmények és vállalkozások épületei alkotják. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a községben 308 lakott lakás és 19 nem lakott lakás volt. A száz lakott lakásra jutó lakó eszerint 275, ami a megyei átlagot (235) meghaladó érték.

c) Természetvédelem

A település természeti értékekben gazdag, amelyet az országos, valamint a nemzetközi védelem alatt álló értékek, területek jelentős kiterjedése is mutat.

Az Országos Területrendezési Terv szerint a községet érinti a Sió-Sárvíz mentén az ökológiai hálózat övezete, valamint hasonló lehatárolással a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete, továbbá szintén hasonló lehatárolással a Szedresi Ős-Sárvíz Natura2000 különleges természet-megőrzési terület.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Harc község jelenleg hatályos településrendezési eszközeit 2009-ban fogadta el az Önkormányzat. Az abban szereplő területfelhasználások, a vonalas infrastruktúra elemei, a természet- és tájvédelem, a kulturális örökség elemei, a korlátozó elemek, védőtávolságok a most készülő településrendezési eszközök gerincét képezik az eltelt időszakban történt igény-változásokkal kiegészülve.

A jelentősebb tervezett településszerkezeti változtatási igények:

3.2.1. Közlekedés

Tolna Megye Területrendezési Tervének szerkezeti tervlapja nem szerepeltet elkerülő utat Harc község területén. Azonban a 65. út forgalma már jelenleg is indokoltá tennék egy elkerülő út betervezését, ami célszerűen a belterületől dél-nyugatra vezethető. Ebbe lenne kívánatos a 6317. számú összekötő utat bekötni a belterületől észak-nyugatra. Így a község jelenlegi fő útvonalai – Siófoki utca és Alkotmány utca – mentesülhetnének az átmenő forgalom okozta környezetvédelmi és balesetveszélyt jelentő problémáktól. Ezen elkerülő utak szerepeltetése szükséges a településszerkezeti terven is irányadó jelleggel, és szorgalmazni kell a készülő új megyei területrendezési tervben való szerepeltetésüket is.

Az Országos Területrendezési Terv szerepelteti az országos kerékpárút-törzshálózat elemei között a Közép-magyarországi kerékpárutat, amely Harc település közigazgatási területét nem érinti. Tolna Megye Területrendezési terve az országos kerékpárút törzshálózatot szintén Sióágárd közigazgatási területén, a Sió balparti (keleti oldali) töltésén jelöli.

A legújabb adatok szerint azonban a Sió menti kerékpárút Harc község területén a Harc-Kölesd közti összekötő út mentén tervezett. A tervezett kerékpárutat a településszerkezeti terven is jelölni kell az aktuális területrendezési tervekkel összhangban.

3.2.2. Új gazdasági területek kijelölése

A jelenleg hatályos településszerkezeti terv a település déli és északi részén jelöl egy-egy kisebb kiterjedésű gazdasági területi tartalék területet. Ezek közül az északi településszerkezeti szempontból nem előnyös, ezért elhagyandó, a déli viszont megtartandó, sőt növelendő.

3.2.3. Új lakóterületek kijelölése

A községben az utóbbi évtizedekben tapasztalt betelepülési kedv fennmaradása, és újabb lakásépítési igények jelentkezése prognosztizált, emiatt indokolt újabb lakóterületek kijelölése is. Jelenleg 12 db beépítetlen telek található a Siófoki utca nyugati oldalán, továbbá még néhány az Alkotmány utca északi részén. A hatályos szabályozási terv a Petőfi utca - Diós utca térségében, valamint a Fő utca – Kossuth utca közti tömbbelsőben, továbbá a Széchenyi utcától északra jelöl ki új lakóterületeket. Ezek közül a meglévő házikertek igénybevételével járó lakóterület-fejlesztések csak nagy nehézségek árán valósíthatók meg, ezért ezekre csak fenntartásokkal lehet számítani. Helyette inkább a könnyebben megvalósítható, szabad területek bevonásával történő - leginkább a belterület északi irányú növelésével járó - lakóterület-fejlesztéseket célszerű előtérbe helyezni.

A Siófoki utca nyugati oldalán lévő kertvégekhez tartozó külterületi földrészletek belterületbe csatolandók.

A község régi utcáiban (Fő utca, Kossuth utca) több lakatlan lakóház, illetve lebontott ház miatt megüresedett telek, valamint nagyon leromlott állagú épület is található. Szükséges lenne az Önkormányzatnak erről felmérést készítenie, és a tulajdonosokkal felvenni a kapcsolatot szándékaik megismerése céljából. Egyes üres ingatlanokat célszerű lenne az önkormányzatnak megvásárolni, majd rendezést követően piaci alapon értékesíteni, szükség esetén önkormányzati beruházásra hasznosítani, illetve a csupán hanyagság miatt rendetlen ingatlanok tulajdonosait a törmelékek, életveszélyes épületek, hulladékok eltakarítására felszólítani.

3.2.4. Közintézmények fejlesztése

A kisebb karbantartással, bővítéssel járó intézmény-fejlesztéseken túlmenően helyet kell biztosítani egy új községháza épületének a település kiformalódó új központjában, továbbá a temető bővítésére is belátható időn belül szükség lesz.

A jelenleg kihasználatlan községi sportpálya területét rendezvénytér és piaci-vásári funkciók elhelyezésére kell alkalmassá tenni.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Harc község jelentős építészeti értékekkel rendelkezik, amely egyrészt a műemlék templomnak, másrészt a nagyszámú népi jellegű épületnek köszönhető.

A műemléket érintő átalakítások, felújítások esetén az országos előírásokat kell figyelembe venni. A szakmai felügyeletet az illetékes örökségvédelmi hatóság biztosítja.

A helyi szinten védelemre érdemes objektumok esetében az értékek megőrzése, helyre- vagy visszaállítása célszerűen a települési főépítész szakmai felügyelete mellett történik. A helyi védelem alá tartozó épületekre vonatkozó külön előírásokat helyi településképi rendelet tartalmazza. A helyi védelemre javasolt építményeket az Örökségvédelmi hatástanulmány sorolja fel, amely szerint 52 db helyi védelemre javasolt építmény (5 kereszt, egy kálvária, egy emlékmű, 43 lakóépület és két kiskápolna található a településen. Ezek túlnyomórészt a Fő utca és Kossuth utca ingatlanain sorakoznak. Mindez felveti egy helyi védelmi terület lehatárolásának indokoltságát is.

Az örökségi értékek (műemlékek, helyi védettségek) fenntarthatósága szempontjából fontos a megfelelő funkció megtalálása, az épületek folyamatos használatának biztosítása. A kihasználatlan épületeknek olyan funkciókat kell találni, amelynek során az építészeti értékek nem sérülnek.

Az építészeti értékes épületek, építmények felújítását, jó karbantartását a kötelező előírások mellett az önkormányzatnak ösztönöznie és támogatnia kell lehetőségeihez mérten. Az önkormányzatnak a pályázati lehetőségekre a tulajdonosok figyelmét fel kell hívnia, azokon való részvételhez szakmai, tárgyi eszközöket biztosítani javasolt. Ugyanakkor az épített örökség terén ilyen gazdag kistelepülésektől nem lehet elvárni, hogy minden anyagi eszközüket erre fordítsák, elengedhetetlenül szükség lenne az ilyen értékek megőrzéséhez, jó karban tartásához központi – megpályázható – pénzalapok biztosítására.

A lokálpatriotizmus erősítését segíti ezen értékek honlapon történő bemutatása, valamint helyben történő kitáblázása.

A régészeti értékek védelme és fenntarthatóság a rájuk vonatkozó elvek és jogszabályok alapján értelmezendő. Harc község területén 16 db nyilvántartott régészeti lelőhely ismert.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

a) A fejlesztési célok megvalósítását segítő, jelentős beruházással nem járó önkormányzati beavatkozások:

- Településrendezési eszközök felülvizsgálata, a koncepcióban szereplő célokhoz szükséges műszaki tartalmak szerepeltetése;
- Befektetők keresése a gazdasági célok eléréséhez;
- A település "reklámozása" a turizmus fejlesztése érdekében;
- Szomszédos, valamint környező önkormányzatokkal való szoros együttműködés, közös kitörési pontok keresése;
- A helyi védelemre érdemes természeti és épített környezet számba vétele, védelem alá helyezése önkormányzati rendelettel;
- Helyi adókedvezmények, építési kedv növelése a magántőke helyben tartása, illetve bevonása érdekében.

b) A fejlesztési célok megvalósításához szükséges lehetséges források:

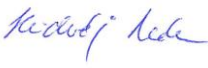

- Európai Unió források (pályázatok, támogatások);
- Állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, állami pályázatok);
- Önkormányzat saját bevételei.

A község önkormányzatának anyagi lehetőségei behatároltak, ezért kiemelt szerep jut az Európai Unió, illetve állami forráslehetőségek elnyerésének. Emiatt a naprakész pályázat-figyelés, pályázatok írása az Önkormányzat fontos feladata. Valóban közhasznú projektek esetében a szükséges saját erő biztosítására minden lehetséges eszközt meg kell ragadni.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A változások nyomon követésére és szükség szerinti felülvizsgálatára - lehetőség szerint évente - a képviselő-testület munkaterve szerint kerül sor.

A célok megvalósításához szükséges intézkedések folyamatos nyomon követése szükséges, amelyre tématerületenként felelősöket javasolt kinevezni.

ALÁÍRÓLAP		
Generáltervezés		Meridián Mérnöki Iroda Kft
	Sente Károly	ügyvezető
		okl. építésmérnök Településtervező
	Deák Varga Dénes	TT 14-0058
Szakmai felügyelet		okl. településmérnök okl. építésmérnök Településtervező
	Hajba Csaba	TT 17-1497
		okl. tájépítésmérnök
	Hidvégi Nóra	
		települési főépítész
	Béres Gábor	